

DOI 10.36074/logos-01.10.2021.v2.06

КОМП'ЮТЕРНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК ФОРМА КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

ORCID ID: 0000-0001-6830-2513

Бакаленко Олена Анатоліївна

канд. філос. наук, доцент, доцент кафедри філософії
Харківський національний університет радіоелектроніки

УКРАЇНА

Серед актуальних проблем сучасної вищої школи важливе місце займає проблема оцінки навчальних досягнень студентів. В умовах дистанційного навчання однією з доступних та найбільш популярних форм оцінки та контролю знань, вмінь та навичок є комп'ютерне тестування. Застосування комп'ютерного тестування дає змогу заощаджувати людські та матеріальні ресурси, а результати оцінювання можуть бути використані на всіх етапах засвоєння навчального матеріалу.

Проблеми організації та проведення тестування, теоретичні засади розроблення тестових завдань як інструменту вимірювання навчальних досягнень студентів вивчали І. Адамова, К. Багрій, І. Булах, В. Ільїн, О. Кухар, П. Лузан, М. Мруга, І. Петрицин, Я. Рудик, В. Фетісов, І. Шкіцька, J. Bull, С. Girps та інші.

Застосування в освітньому процесі комп'ютерного тестування має свої позитивні й негативні сторони. До основних переваг контролю навчальних досягнень студентів за допомогою комп'ютерних тестів можна віднести:

- забезпечення об'єктивності та справедливості оцінювання;
 - автоматизація та оперативність опрацювання результатів тестування;
 - легкість забезпечення тривалого збереження результатів тестування;
 - незначні затрати часу на контроль навчальних досягнень у великих групах студентів;
 - забезпечення стандартних умов тестування для усіх студентів;
 - технологічність внесення змін і доповнень в тестові завдання;
 - автоматизація генерування тестових завдань для кожного студента із бази питань до курсу;
 - підвищення систематизації та структурування набутих знань;
 - забезпечення додаткової мотивації навчання за рахунок участі у своєрідному інтелектуальному змаганні;
 - звільнення викладача від виконання рутинних робіт.
- Проте, як вже зазначалось, комп'ютерне тестування має й істотні недоліки:
- непропорційно великий відсоток запитань низького рівня – на знання, розуміння (за таксономією Б. Блума);
 - обмежені можливості розвитку творчого та критичного мислення;
 - ймовірність вгадування студентом правильної відповіді, несамотійного виконання тестових завдань;
 - відсутність можливості прослідкувати логіку міркувань студента;
 - складність створення якісних тестів;
-

- обмежені можливості щодо контролю навчальних досягнень студентів з низки дисциплін (наприклад, матеріал гуманітарних дисциплін через його специфіку досить складно формалізувати).

Впровадження комп'ютерного тестування в навчальний процес в умовах вимушеного дистанційного навчання має додаткові ризики, головним з яких є відсутність у значній кількості викладачів навичок створення якісних тестових завдань та грамотного застосування цього методу в навчальному процесі. Зазначимо, що складання якісних тестових завдань вимагає від розробників не тільки високої кваліфікації у педагогіці та відповідних фахових знань й умінь, але і знань спеціальної теорії тестування. Комп'ютерне тестування є ефективним методом контролю навчальних досягнень студентів за умови дотримання дидактичних і методологічних вимог до конструювання тестових завдань. Аналіз науково-педагогічної літератури щодо організації тестового контролю навчання [1; 2; 3; 4] дає можливість узагальнити основні принципи та правила конструювання комп'ютерних тестів.

1. Банк тестових завдань, з якого формується тест, повинний містити від 100 до 300 питань.

2. У тесті доцільно використовувати різні форми тестових завдань (множинний вибір; встановлення відповідності або відновлення правильної послідовності; відкрита форма відповіді). Бажано дотримуватися таких співвідношень форм тестових завдань: множинний вибір – 70%, встановлення відповідності або відновлення правильної послідовності – 20%, відкрита форма відповіді – 10%.

3. Слід уникати перевірки тривіальних або надмірно вузькоспеціальних знань.

4. Тестове завдання не повинно містити дискусійні питання або відповіді.

5. Тестове завдання слід обмежувати 4-6 варіантами пропонуваніх відповідей.

6. У загальних настроюваннях тесту доцільно встановлювати випадковий порядок як питань, так і відповідей.

7. Інформація, що міститься в одному тестовому завданні, не повинна давати відповідь на інше тестове завдання.

8. У загальних настроюваннях тесту доцільно встановлювати обмеження щодо тривалості тестування, часу проходження тесту та кількості спроб. Загальний час на виконання тесту встановлюється з урахуванням того, що студенту рекомендується надавати на одне тестове завдання закритої форми – 45-60 секунд; відкритої форми з пропусками (на доповнення) – 1 хвилину; відкритої форми на обчислення або на вписування короткої відповіді – 2 хвилини; відкритої форми з розгорнутою відповіддю (есе) – 10 хвилин.

9. Умова повинна бути сформульована лаконічно, грамотно, зрозуміло та містити чітко визначене завдання, яке має фокусуватися на одній проблемі.

10. І умови, і варіанти відповідей по можливості мають бути сформульовані позитивно.

11. Структура тестового завдання повинна бути граматично узгодженою.

12. У тестовому завданні не повинно бути повторів один і тих самих слів – групу слів, яка повторюється у варіантах відповідей, необхідно викласти в умові тестового завдання і не зазначати повторно у кожному з наведених варіантах відповідей.

13. Варіанти відповідей мають бути однорідними за змістом, короткими та простими за структурою.

14. Формулювання варіанта правильної відповіді має бути співрозмірним за зовнішніми та внутрішніми структурними характеристиками з дистракторами, зокрема, не допускається, щоб правильна відповідь була довшою й докладнішою за варіанти неправильних відповідей.

15. Усі дистрактори мають бути правдоподібними.

16. Якщо питання мають різний ступінь складності, оцінювання відповідей на них варто робити теж диференційованим.

Отже, комп'ютерне тестування – швидкий, інформативний і досить ефективний метод контролю й оцінки навчальних досягнень студентів. Втім, цей метод має не лише переваги, але й певні ризики, які слід враховувати при впровадженні комп'ютерного тестування в навчальний процес. Існують шляхи зменшення негативних аспектів тестування. По-перше, необхідно підвищувати кваліфікацію викладачів вищих навчальних закладів в галузі теорії та практики комп'ютерного тестування. По-друге, доцільно використовувати комп'ютерне тестування в поєднанні з іншими формами педагогічного контролю.

Список використаних джерел:

- [1] Адамова, І. & Багрій К. (2012). Тестування як форма контролю та діагностики знань студентів. *Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки*, (9), 3–6.
- [2] Булах, І. Є. & Мруга, М. Р. (2006). *Створюємо якісний тест*. Київ: Майстер-клас.
- [3] Петрицин І. (2016). Використання комп'ютерного тестування в процесі професійної підготовки студентів. *Молодь і ринок*, (2), 23–28.
- [4] Фетісов В. С. (2011). *Комп'ютерні технології в тестуванні*. Ніжин: Видавець ПП Лисенко.